

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVYOP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

český svaz ochránců přírody

Pavučina
Sdružení středisek ekologické výchovy

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nebojme se s dětmi do terénu 2009

Exkurze do zámeckého parku a Jinošovského údolí – infolist

Řeka Blanice je zahrnuta do evropské soustavy přírodně cenných lokalit pod názvem Evropsky významná lokalita Vlašimská Blanice. Lokalita zahrnuje tok řeky Blanice (Vlašimské) mezi Vlašimi a Mladou Vožicí (okres Benešov a Tábor), cca 30 km dlouhý úsek + zámecký park ve Vlašimi. Z hlediska ochrany přírody jsou zde významné tyto druhy:

- mihule potoční (*Lampetra planeri*)
- vydra říční (*Lutra lutra*)
- páchník hnědý (*Osmoderma eremita*) – brouk žijící ve starých stromech Vlašimského zámeckého parku
- velevrub tupý (*Unio crassus*) - slabá a rozptýlená populace velevruba tupého od Mladé Vožice po Kamberk, v úseku od Kamberka do Vlašimi se velevrub vyskytuje ojediněle

Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka (dále jen PSPPP), navazuje na tradici okrašlovacích spolků. PSPPP podchycuje cenná území z hlediska ochrany přírody a krajiny (přednostně chráněná území) na území Podblanicka a usiluje o dosažení dohod s vlastníky a uživateli těchto území, získání vybraných částí do vlastnictví či získání jiných věcných práv k pozemkům.

Cílem je zajistit dlouhodobě takovou péči o tyto plochy, která zaručí udržení jejich hodnot i pro další generace. PSPPP se chce věnovat jednak památkám přírodním (např. geologickým, paleontologickým apod.) tak památkám kulturním, které jsou součástí volné krajiny (tzn. například drobné sakrální stavby). PSPPP spolupracuje s vlastníky půdy, lesníky, zemědělci, obcemi, jinými neziskovými organizacemi, podnikateli i státními orgány. U každého pozemku je zváženo, jak by mohl být nejlépe chráněn a volíme vždy z několika legálních možností, např. dohoda s vlastníkem či uživatelem, ustavení věcného břemene, dlouhodobý nájem či nákup pozemku.

PSPPP se aktivně zapojuje do hnutí pozemkových spolků v ČR, které zastřešuje Národní pozemkový spolek. Informace o činnosti Národního pozemkového spolku a o dalších pozemkových spolcích najdete na stránkách ČSOP - www.csop.cz - Pozemkové spolky

Jinošovské údolí leží na jih od města Vlašimi. Protéká jím potok Orlina, na kterém je v údolí zbudováno několik rybníků. Rybníky mají rozsáhlé břehové porosty, které přechází ve vrbové křoviny a v olšiny. Mozaiku údolí doplňují louky a cesty lemované alejí lip. Jinošovské údolí patří k oblíbeným cílům vycházek občanů města Vlašimi.

Rybníky s břehovými porosty skýtají útočiště řadě druhů ptáků, zastihnout zde můžeme např. labuť velkou a volavku popelavou. U Galilejského rybníka roste početná populace d'áblíku bahenního, chráněné rostliny, která má květy schované v bílém toulci. Na mokřích loukách v okolí rybníků rostou orchideje prstnatce májové a další mokřadní druhy.

Pozemkovému spolku se podařilo získat do vlastnictví rybník Jírovec a Kačák spolu s přílehlými loukami. Na rybnících a loukách je uplatňováno přírodě blízké hospodaření, část plochy slouží jako zázemí pro programy druhové ochrany.

V roce 2004 se podařilo získat do vlastnictví ČSOP cennou mokřadní louku pod Galilejským rybníkem. Na zakoupení této louky byly použity prostředky z celostátní sbírky "Místo pro přírodu". I tato louka bude sečena lehkou mechanizací za přispění dobrovolníků a členů ČSOP Vlašim. Přírodě blízká olšina v části pozemku bude ponechána přirozenému vývoji.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vápencové lomy v Jinošovském údolí

Jedná se o dva opuštěné lomy, kde byl těžen krystalický vápenec.

S těžebními pracemi se začalo koncem 19. století. Tehdy lom provozoval vlastník Vlašimského panství kníže Auersperg. Těžba pokračovala i po zestátnění, až byla roku 1963 ukončena. V dobách největšího rozmachu se ročně získávalo kolem 450.000 t vápence. Surovina byla po vytěžení odvážena do Vlašimi, kde se ve vápence zpracovávala na pálené vápno. Část kamenů však byla použita i k obkladům, a při stavbě zdí (např. opěrné pilíře u kostela sv. Jiljí nebo zdi podél ulice Poděbradova a Pláteníkova).

Jinošovské ložisko je tvořeno dvěma ččkami - severní (větší) a jižní (menší), které jsou obklopeny pararulou (To je v okolí Vlašimi nejčastěji zastoupená hornina). Větší severní část (také „Velký lom“) má délku asi 140 m a šířku asi 60 m. Tato část se nalézá převážně pod úrovní okolního terénu. Výše položená jižní část („Malý lom“) má rozměry 60 m x 30 m.

Výška skalních stěn dosahuje v severní části 7 m v jižní pak 4 m.

Podmáčené dno lomu se stalo útočištěm některých zajímavých živočichů. Jedná se především o obojživelníky. Na jaře a v létě je zde možno spatřit například kuňku ohnivou (*Bombina bombina*), která má pestře zbarvené břicho, zeleného skokana skřehotavého (*Rana ridibunda*), čolka obecného (*Triturus vulgaris*) nebo pestřeji zbarveného čolka horského (*Triturus alpestris*).

V obou částech jinošovského lomu můžeme pozorovat některé krasové jevy. Jedná se především o různé prohlubně a dutiny, kterým vznikly vlivem erozní činnosti vody. Největší dnes otevřená dutina se nalézá v jižní stěně „Malého lomu“ a má rozměry asi 0,8 m x 1,0 m x 1,5 m. V minulosti se zde však patrně nalézaly i větší. Například pan Jaroslav Pouzar uvádí v knize „Podblanickou minulostí“, v kapitole věnované Vlašimskému čtenářskému spolku, že členové tohoto spolku uspořádali v roce 1882 pro své členy vycházku k jinošovskému lomu, kde byla tehdy odkryta malá krápníková jeskyně. Ta však později zanikla při postupující těžbě. Dalším dokladem existence jeskyňky jsou pozdější nálezy odlámaných krápníků v lomové sutí. Pan Pouzar v lomu našel krápník o průměru 6 cm a délce téměř 50 cm.

Ke geologickým zajímavostem jinošovského lomu patří rovněž výskyt některých minerálů kontaktní přeměny (vzniklých při kontaktu vápence s křemennými žilami). Jedná se především o vesuvian, což je nerost ze skupiny křemičitanů, který tvoří několik cm velké, hnědě zbarvené stébelnaté agregáty nebo sloupcovité krystaly pokryté vrstvičkou grafitu. Dále jsou z popsány: wollastonit, diopsid, grossular, pyrhotin, fluorit. Mimo kontaktní minerály jsou zde také žíly čistého kalcitu.

V současnosti jsou oba lomy opuštěné a zarůstají náletovými dřevinami. Větší z nich pak slouží jako zdroj vody pro podnik Sellier a Bellot. Místy dochází k divokému skládkování.